

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D4/2/K.T.S.-99/10 (Önaraştırma)

Karar Sayısı : 99-33/315-195

Toplantı Tarihi: 6.7.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER: K.Tahir SU, Oğuzkan GÜZEL, Mehmet ÖZDEN

C- ŞİKAYET EDEN: Sadrettin ELÇİ

İsmet Paşa Cd. Çilek Sk. No:7/1 Pendik/İstanbul

D- HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR

- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı Kampüsü Beşevler/Ankara

- Özel Sürücü Kursları

E- DOSYA KONUSU: Özel Sürücü Kursları'nın, M.E.B. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü emir ve talimatları doğrultusunda, bir sonraki yıla ilişkin sürücü kursu ücretlerini bir önceki yılın Mayıs ayında belirleyip basın yoluyla ilan etmek suretiyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddiası.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 31.8.1998 tarih, 2861 sayı ile giren başvuru Kurulumuzun 16.2.1999 tarih, 99-7 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1 inci maddesi uyarınca, 64-21 sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 24.6.1999 tarih, D4/2/K.T.S.-99/10 sayılı Önaraştırma Raporu 2.7.1999 tarih, REK.0.08.00.00/49 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-33 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Motorlu taşıtlar sürücü kursları ücretlerinin her yıl Mayıs ayında belirlenmesi ve ilan edilmesi hususlarınının 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun ve ilgili mevzuatın gereği olması ve bu ücretlerinin anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararları ile belirlendiğine dair bulguya rastlanılmamış olması dikkate alındığında, adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 1. maddesinde yer alan "...okul öncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim kurumları ve bu düzeyde haberleşme ile öğretim yapan kuruluşlar, çeşitli kurslar, dershaneler...in eğitim, öğretim, yönetim, denetim ve gözetimi konularındaki hükümleri kapsar" ifadesiyle sürücü kursları da anılan Kanun kapsamına alınmıştır. Kanun'un 2. maddesinde ise özel eğitim kurumlarının gözetimi ve denetimi görevi Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiştir.

Başvuru konusu açısından önem taşıyan madde ise şüphesiz kanunun 31. maddesidir. Bu maddede "Özel eğitim kurumlarının ücretleri, her yıl Mayıs ayında tespit ve ilan olunur. Bu ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilan ve tahsil edileceği yönetmelikle belirlenir" hükmü getirilmektedir.

Söz konusu madde hükümleri doğrultusunda, fiyat tespit, tayin, ilan ve tahsilinin hangi esaslara göre yapılacağını düzenlemek amacıyla, "Özel Öğretim Kurumları Öğrenci Ücretleri Tespit ve Tahsil Yönetmeliği" çıkarılmış ve 17.7.1998 tarih ve 23405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin "Kapsam" başlıklı 2. maddesindeki "Bu yönetmelik, ücretlerin tespit ve tahsili bakımından bütün öğretim kurumlarını kapsar." ifadeleri de sürücü kurslarının da bu yönetmelik kapsamında olduğunu göstermektedir. Yönetmeliğin "Ücretlerin Tespit ve Tahsili" başlıklı 5. maddesinin "a" bendinde yer alan düzenleme ile, tespit edilen fiyatların her yıl Mayıs ayında basın yoluyla ilan edilmesi; "d" bendinde yer alan hükümle ise, ilan yapılmadan öğrencilerden ücret tahsil edilemeyeceği öngörülmektedir. Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, fiyatların tespit ve ilanını özel sürücü kurslarının serbest iradelerine bırakılmamış, konunun taşıdığı önem nedeniyle, Bakanlık bu konuda uyulması zorunlu düzenlemeler yapmıştır. Anılan yönetmeliğin 5. maddesinin (g) bendinde "Kurumlar ilan ettikleri ücretleri bir sonraki ilan tarihine kadar değiştiremezler." hükmü yer almaktadır. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere, önaraştırmaya konu olan kurslar ilan ettikleri fiyatlarla bir sonraki ilan dönemine kadar bağlıdırlar

Keza, söz konusu yönetmeliğin 6. maddesinde sürücü kurslarının fiyatları belirlenirken, hangi faktörlerin göz önünde bulundurulması gerektiği açıklanmaktadır. Buna göre "Kurumlar öğrenci ücretlerini 625 sayılı kanunun 2. maddesine uygun olarak;

- a)Sağladıkları eğitim-öğretim imkanlarına,
- b)Gelişmelerine de imkan verecek yatırım ve hizmetlere,
- c)Personel ve işletme giderlerine,

ç)Devlet İstatistik Enstitüsü'nün Nisan ayı itibariyle ilan etmiş olduğu o ildeki yıllık tüketici fiyat endekslerine,

göre tespit ve ilan ederler. Kurumlar ücretlerini yukarıdaki esaslara göre tespit ve ilan ettiklerini yetkili makamlara belgelendirmek zorundadırlar."

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 30.10.1997 tarih, 23155 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliği ile "motorlu taşıtlı sürücüler kurslarının açılış ve işleyişi" ile ilgili esaslar düzenlenmiştir. Bu yönetmeliğin "Kursların süreleri"

başlıklı 6. maddesinde, her sınıf sürücü belgesi için gerekli olan derslerin süreleri belirlenmiştir. Özel sürücü kursları tarafından, kurs maliyetleri belirlenirken, bu yönetmelik hükmü de göz önünde bulundurulmak zorundadır.

Milli Eğitim Bakanlığı ile sürücü kursları temsilcileri arasında yapılan çalışmalar neticesinde “ücret tespitine esas katsayı” belirlenmiş ve bu sayının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bir kursiyerin ders saati ücreti olarak kursa maliyeti tespit edilmiştir. Böyle bir katsayıya ihtiyaç duyulmasının nedeni, akaryakıt fiyatlarında yıl içinde meydana gelen fiyat artışlarından dolayı, teşebbüsler tarafından ileriye dönük sağlıklı bir ücret tespiti yapılamamasıdır. Bu çalışmaların sonucunda, anılan Bakanlık bünyesindeki Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü’nce bir genelge çıkarılarak valiliklere gönderilmiştir. Bu genelgenin 3. paragrafının üçüncü cümlesinde yer alan “Kurumlar uygun görecekları kar miktarını da bu fiyatlara ekleyerek ücret ilan edeceklerdir.” ifadelerinden, kurumların maliyetlerin üstüne uygun bir miktar kar eklemekte serbest oldukları sonucu çıkmaktadır.

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, yapılan şikayetin, Milli Eğitim Bakanlığı’nın emri doğrultusunda Milli Eğitim Müdürlükleri’nce özel sürücü kursları temsilcileri toplantıya çağrılarak, uygulanacak eğitim fiyatlarında Bakanlıkça belirlenen “sürücü adayı eğitim asgari maliyetleri”nin altına inilmemesi ve uygulanacak ücretlerin her yıl Mayıs ayı sonuna kadar topluca ilan edilmesi hususlarının talimat olarak bildirilmesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, şikayetçinin iddiaları çerçevesinde, sürücü kursu asgari ücretleri 625 sayılı Kanun’un emriyle ve sürücü eğitiminin taşıdığı önem nedeniyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun nazarında teşebbüs sayılmayan ilgili idare (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından belirlendiğinden, “fiyat tesbiti yoluyla rekabetin engellenip engellenmediği” hususuna yönelik soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelerin ışığında;

- Sürücü kursu ücretlerinin basın yoluyla ilanı uygulamasının ve sürücü kursu ücretlerinde uyulması gereken bir “alt sınır” tespit edilmesinin, sürücü eğitiminin taşıdığı önem münasebetiyle, 625 sayılı Kanun’un bir gereği olduğu kanaat ve sonuçlarına ulaşılarak, adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına;
- Sürücü kurslarının, kurs ücreti alt sınırına kar eklemek suretiyle belirledikleri kurs ücretlerinin anlaşmayla, uyumlu eylemle ya da teşebbüs birliği kararlarıyla belirlendiğine dair bulguya rastlanmamış olması dikkate alındığında, adı geçen teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına;
- Milli eğitim mevzuatında yer alan ve yukarıda değinilen bir kısım düzenlemelerin, 4054 sayılı Kanun’a aykırılık taşıdığı intibayı uyandıran hükümlerinin kamu yararına uygun oldukları gözetilerek, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un 27. maddesinin (g) bendi uyarınca Rekabet Kurulu tarafından düzeltici mahiyette görüş hazırlanması gereğinin de bulunmadığına;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.